

สรุปสถานการณ์โดย
เครือข่ายแม่น้ำรัฐฉาน (Action for Shan State Rivers)

วันที่ 11 พฤษภาคม 2561

**การโจมตีถึงขั้นเอาชีวิตต่อเรือโดยสารพลเรือนในตอนใต้ของรัฐฉาน เน้นให้เห็นความไม่มั่นคงของแผนการ
สร้างเขื่อนในแม่น้ำสาละวิน**

ในวันที่ 10 เมษายน 2561 เรือที่แล่นอยู่ในแม่น้ำสาละวินถูกยิงใส่ จนมีผู้เสียชีวิตเป็นผู้ชายคนหนึ่งและเด็กชาย
อายุเก้าขวบได้รับบาดเจ็บ ใกล้บริเวณที่คณะวิศวกรชาวจีนทำการสำรวจพื้นที่เพื่อก่อสร้างเขื่อนเมืองไตขนาดใหญ่ใน
ตอนใต้ของรัฐฉาน

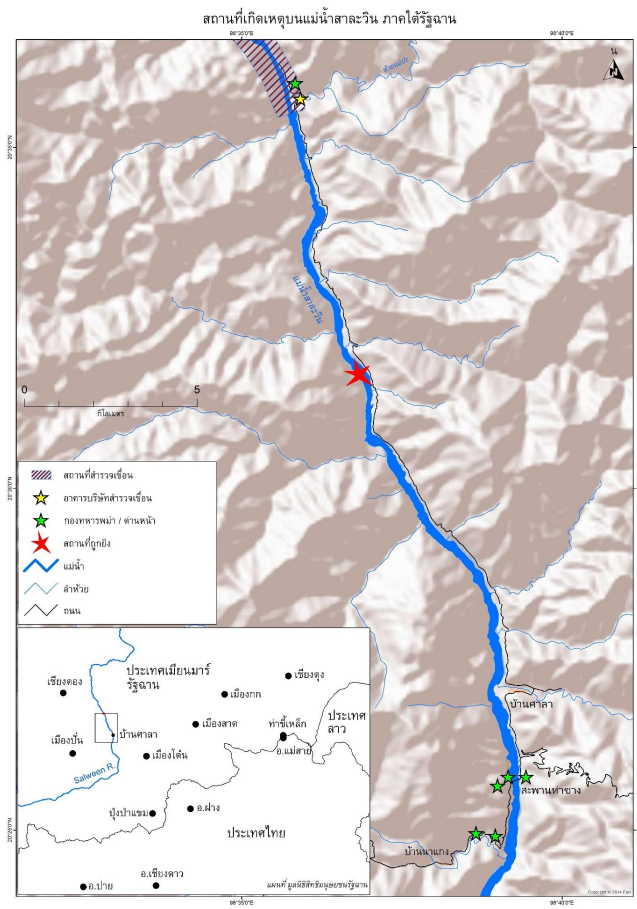
ในวันที่ 9 เมษายน ชาวบ้านเก้าคน (ชายสี่คน หญิงสี่คน และเด็กผู้ชายหนึ่งคน) จากหมู่บ้านในเมืองไต
โดยสารเรือจากหมู่บ้านของตนเพื่อไปยังแคมป์ตัดไม้ตอนเหนือแม่น้ำสาละวิน ทั้งหมดไปพักค้างคืนที่นั่น ในวันต่อมา ทั้งห้า
คนเดินทางกลับทางเรือ แต่ประมาณบ่ายสอง มีการยิงปืนใส่จากฝั่งตะวันตกของแม่น้ำ ประมาณเก้ากิโลเมตรด้านเหนือ
น้ำจากบ้านศาลา เป็นเหตุให้ จายเปตี้ ผู้โดยสารชายอายุ 42 ปี ถูกยิงเข้าที่หัวเหน่า และเด็กชายจายหัวโงง อายุเก้าขวบ
ลูกชายของจายทูนหง่วย ซึ่งเป็นคนขับเรือ ถูกยิงที่น่องข้างขวา

คนขับเรือซึ่งตกใจมากรีบหยุดเครื่องยนต์ที่ กลัวว่าจะถูกยิงซ้ำ และปล่อยให้เรือไหลไปทางด้านใต้ของแม่น้ำจนถึง
หมู่บ้านบ้านศาลา จากนั้นมีการจัดรถเพื่อนำชาวบ้านที่บาดเจ็บไปส่งที่โรงพยาบาลเมืองไต อย่างไรก็ตาม จายเปตี้ มีอาการ

บาดเจ็บสาหัส และเสียชีวิตก่อนจะนำตัวขึ้นรถ
ส่วนเด็กผู้ชายถูกนำตัวไปที่โรงพยาบาลเมืองไต
และได้รับการรักษาอาการบาดเจ็บที่ขา และยังคง
พักรักษาตัวอยู่ที่นั่น

มีการนำร่างของจายเปตี้ กลับไปที่บ้าน
ของเขาที่บ้านศาลา ช่วงเที่ยงวันต่อมา เจ้าหน้าที่
ทหารพม่าสามนายจากฐานทัพใกล้กับสะพานท่า
ซาง เดินทางมาที่บ้านของจายเปตี้ และสอบถาม
ถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น มีการตั้งศพไว้ที่บ้านของเขา
เป็นเวลาสองคืน ในวันที่ 12 เมษายน ตำรวจจาก
เมืองไตเดินทางมาถึงและนำศพของเขาไป
ชันสูตรพลิกศพที่โรงพยาบาลเมืองไต แม้ว่าญาติ
ของเขาไม่อยากให้นำศพไปก็ตาม หลังการผ่า
ชันสูตรพลิกศพ ตำรวจอนุญาตให้ญาตินำศพของ
เขากลับไปบำเพ็ญกุศลและฝังที่สุสานเมืองไตใน
วันเดียวกัน

จายเปตี้ เป็นสมาชิกของกลุ่มทหารบ้าน
(กองกำลังอาสาสมัคร - militia) ของรัฐบาลพม่า
ภายใต้การกำกับดูแลของ กลุ่มอาสาสมัครใน

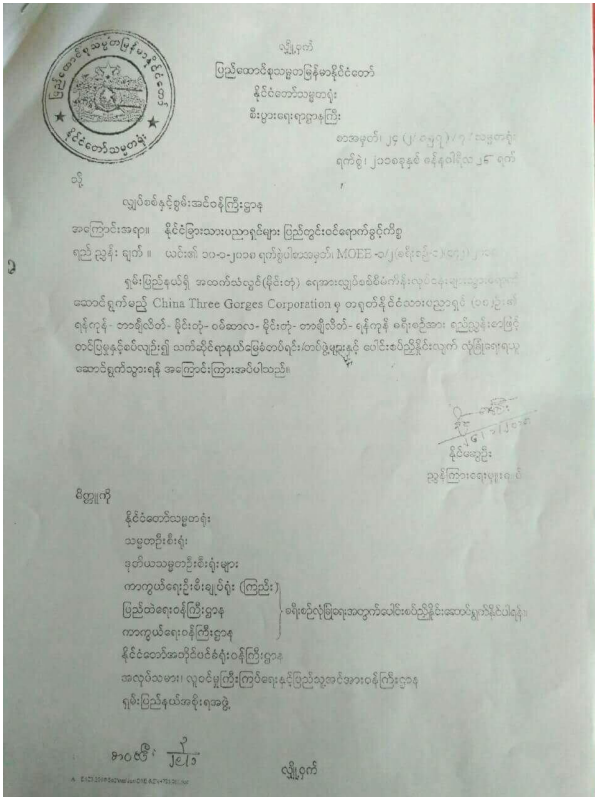
พื้นเมืองก่าง ซึ่งตั้งอยู่ที่แม่แกน ทางใต้ของเมืองไต่น โดย มีต้นวินเป็นผู้นำหน่วย จายเปตี้ แต่งงานกับนางเน็งและมี ลูกสาวด้วยกันหนึ่งคนชื่อนางคำซิ่น เขาทำธุรกิจทำไม้ ขนาดเล็ก และว่าจ้างชาวบ้านเป็นคนงาน ขณะถูกยิง เขา สวมชุดสีเขียวเข้มเหมือนทหารบ้าน (militia) ก่อนหน้านี้ เขาเคยเข้าป่าตัดไม้ แต่ตอนนั้นไม่ได้สวมชุดเครื่องแบบ แต่เริ่มมาสวมชุดเครื่องแบบหลังจากคณะวิศวกรชาวจีน เข้ามาในพื้นที่เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2561 เพื่อสำรวจพื้นที่ สร้างเขื่อนเมืองไต่น จากข้อมูลของชาวบ้านคนอื่น ๆ หลังจากคณะชาวจีนเข้ามาในพื้นที่ มีการรักษาความ ปลอดภัยเข้มงวดมากขึ้น จายเปตี้ จึงสวมชุดทหารบ้าน(militia)ของกองทัพพม่าเพื่อความปลอดภัย

บ้านศาลา ตั้งอยู่ทางฝั่งตะวันออกของแม่น้ำศาลาวิน อำเภอเมืองไต่น

ไม่มีใครออกมาจับผิดขอต่อกรยั้งครั้งนี้ ซึ่งสร้างความหวาดกลัวให้กับชาวบ้านอย่างมาก ที่หมู่บ้านแห่งนี้มีอยู่ ประมาณ 50 ครัวเรือน เกือบทั้งหมดเป็นชาวไทยใหญ่

การรักษาความปลอดภัยที่เข้มงวดสำหรับคณะผู้สำรวจเขื่อนชาวจีน

จดหมายจากสำนักประธานาธิบดี

ในวันที่ 26 มกราคม 2561 คูหน่ายส่วยอู อธิบดีสำนักประธานาธิบดีส่งจดหมาย (ประทับตรา "ลับ") ให้กับกระทรวงไฟฟ้าและพลังงานพม่า (MOEE) แจ้งให้ทราบว่า จะให้ความคุ้มครองทางการทหารต่อ คณะผู้ชำนาญการ 10 คนจากประเทศจีน ซึ่งมาจาก บริษัท China Three Gorges Corporation ซึ่งจะเดินทางเข้ามาในพื้นที่ เพื่อก่อสร้างโครงการไฟฟ้าพลังน้ำ เมืองไต่น มีการส่งสำเนาจดหมายให้กับสำนักงานผู้บัญชาการทหารสูงสุด กระทรวงกลาโหมและ กระทรวงมหาดไทย ซึ่งต่างได้รับการร้องขอให้ร่วมมือ เพื่อการรักษาความปลอดภัยให้กับผู้ชำนาญการเหล่านี้ โดยในจดหมายระบุว่า คณะชาวจีนจะเดินทางจากย่าง กุ้งไปยังท่าซี้เหล็ก จากนั้นจะเดินทางผ่านเมืองไต่นไป ยังบ้านศาลา

ในเดือนกุมภาพันธ์ 2561 ชาวบ้านในหมู่บ้าน ศาลา เห็นคณะชาวจีนประมาณ 20 คนเดินทางเข้ามา ด้วยขบวนรถหลายคัน โดยขับผ่านหมู่บ้านของพวกเขา ไปยังพื้นที่ที่เรียกว่าแม่ปะ ประมาณ 19 กิโลเมตรตอน

เหนือของ บ้านศาลา พวกเขาขับรถเอสยูวีมาจากท่าซี้เหล็ก ชาวบ้านบอกว่ารถบางส่วนเป็นของบริษัท International Group of Entrepreneurs Company ซึ่งเป็นบริษัทจากรัฐบาลพม่าที่ลงทุนสร้างเขื่อนเมืองไต่น

ชาวบ้านบอกว่า มีการรักษาความปลอดภัยอย่างเข้มงวดให้กับคณะผู้สำรวจชาวจีน พวกเขาพักอยู่ที่ไซต์งาน และไม่ได้ลงมาที่หมู่บ้านศาลา โดยมีทหารพม่าจากกองพันทหารราบเบาที่ 580 (ภายใต้กองบัญชาการทหารที่ 14 ซึ่งมีฐานทัพอยู่ที่เมืองสาด) และกลุ่มทหารบ้าน (ซึ่งอยู่ใต้การกำกับดูแลของ กลุ่มอาสาสมัครในพื้นที่เมืองก่าง และกองทัพบกพิทักษ์ชายแดนที่ 1007) ให้การดูแล เวลาที่ออกไป

แคมป์งานแม่ปะ ที่คณะวิศวกรชาวจีนสำรวจเขื่อนเข้าพัก

ทำงานที่แม่น้ำ ชาวบ้านเห็นทหารพม่าสองนายตามประกบชาวจีนแต่ละคน

ชาวบ้านบอกว่าพวกเขาไม่ได้รับประโยชน์อะไรเลยจากการเดินทางเข้าพื้นที่ของคณะสำรวจ ไม่มีการจ้างชาวบ้านไปทำงานในไซต์งาน ไม่มีการเช่ารถจากในพื้นที่ บรรดาอาหารและพืชผักต่าง ๆ ที่ใช้ทำอาหารให้คณะผู้สำรวจล้วนแต่ถูกซื้อมาจากท่าซี้เหล็ก ไม่ได้มาจากบ้านศาลา จากนั้นจึงมีการส่งเสบียงไปที่ไซต์งาน “สิ่งที่พวกเราได้รับกลับมามีแค่ฝุ่น” (เวลาที่รถวิ่งตามถนนลูกรังผ่านหมู่บ้าน) ชาวบ้านคนหนึ่งบอก

ชาวบ้านต่างหวาดกลัวที่จะพูดคุยเกี่ยวกับคณะชาวจีน โดยบอกว่าตำรวจที่เมืองไต๋นได้โทรศัพท์เรียกตัวให้ชาวบ้านบางคนไปให้การ เนื่องจากมีคนกล่าวหาว่าพวกเขาพูดคุยเกี่ยวกับคณะชาวจีน

ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับเขื่อนเมืองไต๋น

เขื่อนเมืองไต๋นเป็นหนึ่งในโครงการเขื่อนสามแห่งที่จะก่อสร้างในแม่น้ำสาละวินสายประธานในรัฐฉาน เดิมมีแผนก่อสร้างเพื่อผลิตไฟฟ้า 7,000 เมกะวัตต์ และมีความสูง 231 เมตร ซึ่งจะเป็นเขื่อนใหญ่สุดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยมีอ่างเก็บน้ำขนาดเท่ากับประเทศสิงคโปร์ ครอบคลุมความยาวสองในสามของรัฐฉาน จะเป็นเหตุให้น้ำท่วมบ้านเรือนของชาวบ้านหลายหมื่นคน รวมทั้งผู้ซึ่งอาศัยอยู่ตามริมฝั่งน้ำปางที่เป็นลำน้ำสาขาในเมืองกุนฮิง ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีนิเวศวิทยาที่โดดเด่น “กุนฮิง” หมายถึง “พันเกาะ” ในภาษาไทยใหญ่

โครงการเขื่อนแห่งนี้เป็นการร่วมมือระหว่างบริษัท China Three Gorges Corporation Sinohydro and China Southern Grid from China (ซึ่งถือหุ้น 56% ของโครงการ) บริษัท กฟผ. อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด (EGATi) (30%) Myanmar Department of Hydropower Planning (กรมวางแผนพลังงานพม่า) (DHPP) (10%) และ International Group of Entrepreneurs - IGOEC จากพม่า (4%) IGOEC เป็นบริษัทของครอบครัวของอดีตรัฐมนตรีอุตสาหกรรม พลเอกอ่องตวง ซึ่งดำเนินการให้มีการลงนามความตกลงหยุดยั้งหลายครั้งในปี 2555 กับกลุ่มติดอาวุธชาติพันธุ์ที่มีฐานปฏิบัติการตามแม่น้ำสาละวินในรัฐฉาน

จากข้อมูลในเว็บไซต์ของ EGATi “ได้มีการเปลี่ยนการออกแบบโครงการ เพื่อลดผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม” และในปัจจุบันมีเป้าหมายผลิตไฟฟ้า 3,000 เมกะวัตต์ โดย 90% ของไฟฟ้าจะขายให้กับประเทศไทย (<https://www.egati.co.th/en/investment/en-mongton.html>) ชุมชนในพื้นที่ต่างคัดค้านโครงการเขื่อนอย่างแข็งขัน และ

ที่ผ่านมาได้จัดการประท้วงและการล่ารายชื่อต่อต้านเขื่อนหลายครั้ง คณะกรรมการเพื่อเอกภาพรัฐฉาน ซึ่งประกอบด้วย พรรคการเมืองหลักในรัฐฉานและกลุ่มติดอาวุธชาวไทใหญ่ ได้เผยแพร่แถลงการณ์ต่อต้านเขื่อนเมืองไตน์และเขื่อนอื่น ๆ ใน แม่น้ำสาละวินเมื่อวันที่ 29 สิงหาคม 2559 โดยระบุว่าเขื่อนเหล่านี้ “คุกคามชีวิต ทรัพย์สินและบ้านเรือนของประชาชน ทั้ง ยังทำลายระบบนิเวศ” และ “การเดินทางโครงการเขื่อนเหล่านี้จะเร่งให้เกิดความขัดแย้งมากขึ้น”

ที่ตั้งของเขื่อนและอ่างเก็บน้ำอยู่ในบริเวณพื้นที่ที่มีความขัดแย้ง กล่าวคือกองทัพพม่าได้มีปฏิบัติการทางทหาร เพื่อกวาดล้างฝ่ายต่อต้านในพื้นที่ในช่วงกว่า 20 ปีที่ผ่านมา ส่งผลให้มีการสังหารหมู่ การซ้อมทรมานและการข่มขืนกระทำ ข้ำเราชาวบ้านจำนวนมาก

แม้ว่ากองทัพพม่าสามารถควบคุมสะพานหลักที่ใช้ข้ามแม่น้ำสาละวินในตอนใต้ของรัฐฉานที่ท่าซางได้ และมี การตั้งหน่วยรักษาความปลอดภัยตามริมฝั่งน้ำ แต่พวกเขาไม่สามารถควบคุมพื้นที่ป่าเขาสองฝั่งของแม่น้ำได้ ซึ่งเป็นพื้นที่ ปฏิบัติการของกลุ่มติดอาวุธชาติพันธุ์ต่างๆ รวมทั้งสภาเพื่อการกอบกู้รัฐฉาน (Restoration Council of Shan State - RCSS)/กองทัพรัฐฉาน (RCSS/SSA)

ในช่วงหลายเดือนที่ผ่านมา ได้เกิดการสู้รบระหว่างกองทัพ RCSS/SSA กับกองทัพพม่าในเมืองเป็ง ตอนเหนือ ของบ้านศาลา และกองทัพพม่าได้จับกุมและทรมานชาวบ้านจำนวนมากที่ต้องสงสัยว่าให้ความช่วยเหลือกองทัพรัฐฉาน RCSS/SSA แม้จะมีสัญญาหยุดยิงแบบทวิภาคีและการลงนามความตกลงหยุดยิงระดับประเทศเมื่อปี 2558 ก็ตาม

ในปี 2554 วิศวกรชาวจีนสามคนที่เข้ามาสำรวจเขื่อนเมืองไตน์ ถูกกลุ่มติดอาวุธในพื้นที่ลักพาตัวไป (ไม่มีการ เปิดเผยแพร่ชื่อของกลุ่มดังกล่าว) รวมทั้งจับตัวลี้ภัยไปด้วย หลังถูกควบคุมตัวอยู่สามเดือน พวกเขาได้รับการปล่อยตัวโดยไม่ ถูกทำร้าย (<http://burmariversnetwork.org/news/china-asks-shan-army-to-chase-its-four-missing-guys>)

สัญญาณเดือนของนักลงทุนสร้างเขื่อน

การโจมตีครั้งล่าสุดเกิดขึ้นตอนกลางวันแสด ๆ ต่อเรือโดยสารของพลเรือน ทำให้เห็นอย่างชัดเจนว่าพื้นที่ตามริม ฝั่งน้ำสาละวินในตอนใต้ของรัฐฉานไม่มีความปลอดภัย แม้จะมีสัญญาหยุดยิง

แม้จะไม่ปรากฏว่าใครเป็นผู้โจมตี แต่ไม่ใช่เหตุบังเอิญที่เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นช่วงที่คณะผู้สำรวจชาวจีนอยู่ในพื้นที่ และมีการรักษาความปลอดภัยเข้มงวดขึ้น

การโจมตีครั้งนี้ควรถือเป็นสัญญาณเดือนสำหรับนักลงทุนสร้างเขื่อน ถือว่าเสี่ยงเกินไปที่จะเดินทางโครงการ ขนาดใหญ่ที่อ่าวฉานในพื้นที่ที่ยังมีสงคราม ในพื้นที่ซึ่งยังมีการสู้รบเพื่อแย่งชิงทรัพยากรธรรมชาติ

เครือข่ายแม่น้ำรัฐฉาน (Action for Shan State Rivers) กระตุ้นให้นักลงทุนสร้างเขื่อนทุกแห่งในแม่น้ำสาละวินและ ลำน้ำสาขาต่างๆในพม่า ให้ยกเลิกแผนการสร้างเขื่อนเหล่านี้โดยทันที เพราะตั้งอยู่ในพื้นที่ที่มีความขัดแย้ง การเดินทาง สร้างเขื่อนเหล่านี้จะเร่งให้เกิดการสู้รบที่ดำเนินสืบมาหลายทศวรรษต่อไป และทำให้ชีวิตของพลเรือนในพื้นที่เสี่ยงภัยมาก ขึ้น

ข้อมูลเพิ่มเติม

สายเคเบิ้ล +95-926-436-2973
จัมตอง +66-81-603-6655
สายหอย +66-62-941-9600
สายยอดดิ่ง +66-97-143-1530